

▲ Kříž ležící u Ilsana 4. 4. 1982.

Mysteriózní kříž

Stanislav Wieser, Karlovy Vary

Jestliže jste si posledně četli o křížích ukotvených do země proto, aby je zloději nemohli snadno získat a kříže tak zůstaly na svém místě symbolické paměti krajiny, přečtete si nyní příběh kříže putujícího bez zlého úmyslu jeho přemístitelů až do zakotvení v jedné veřejnosti přístupné zahradě. Potom došlo k mysteriózním jevům.

Tento kříž je datován 1716 a jsou do něj vytesána písmena JWC – pro nás dnes již záhadná a nijak nevysvětlující událost, ke které by se historie kříže vztahovala. Podle údajů Franze Wilhelma stál v roce 1899 v okolí Křížové hory u Plané u Mariánských Lázní. Horu takto pojmenovanou na nových mapách nehledejte, i když pečlivým pátráním by se dalo zjistit nejen místo, ale i původ pravděpodobně pamětního kříže – podle pověsti místo bitky dvou ovcáků. Na historické mapě (viz Mapy.cz) je severně od okraje Plané zakresleno návrší s křížem. Nyní zalesněné návrší vedle nové cyklostezky

skrývá sošku Panny Marie. Moje fotografie kříže zachycuje až po jeho přemístění k vodnímu příkopu, kde ležel za obytným domem u vývěru minerálního pramene Ilsano nedaleko Dolního Kramolína. Našel jsem jej 4. dubna 1982 podle popisu v Hamelice s údajem, že byl vyvrácen povodňovou vlnou na Kosím potoce. Pro evidenci v Muzeu AŠ dostal číslo 0014, což odkazuje na počátky založení katalogu kamenných křížů. Založen byl a ležel dál. Býval by se stal objektem hledaným jednou v budoucnu pod nánosy bahna. Po letech jsem se dozvěděl, že byl v roce 1993 odvezen mezi kameny do připravovaného geologického parku Muzea v Mariánských Lázních. Dalším přemístěním se dostal do expozice tohoto muzea.

Mnohokrát jsem četl a při vlastním pátrání po křížích se přesvědčil o pověstech, podle kterých přemístování smírčích křížů, vázaných k místu události, přináší neštěstí. Mohlo by to potvrzovat

▲ Kříž se dočkal po čtvrtém přemístění svého ukotvení u Správy CHKO Slavkovský les. Obě fotografie Stanislav Wieser.

teorii Eugena Mogka o přibytých duší na místě skonu těla (Dreyhausen, 1940). Bylo by jistě pověřivé odvozovat, že duše mrtvého se mstí někomu za přemístění svého přibytí. Lze však věřit, že krádež je nemorální a zasluhuje si být potrestána. Stačí vědět, že trest může přijít z vyšší moci? Nikdo netuší, jak přísný bude. Ale v tomto případě nešlo o krádež. Byl to dobrý úmysl ochránit památku před zničením. Předtucha však mohla odkazovat k tomu, že přeci byl vytržen z vazby ke krajině a nakonec nezůstal ani pod ochrannou střechou muzea. Dalším přemístěním v roce 2005 se dostal zpět do chráněné krajinné oblasti – přímo do zahrady Správy chráněné krajinné oblasti Slavkovský les na Hlavní třídě v Mariánských Lázních. Při jeho rozměrech 77 × 52 × 23 cm byla obava, aby se někdo nepokusil ukrást jej. Proto, podobně jako ovesnokladrubský kříž, byl ukotven lanem pod terénem do betonového lože. Potom se stalo cosi mysteriózního. V noci sama od sebe se rozsvěcela a zhasínala světla v budově Správy a několikrát došlo k výpadku elektřiny. Byl to velmi tísnivý pocit pro každého, kdo se tam ve večerním osamění mohl přesvědčit, že nikdo

se světly nemanipuluje. Od doby instalace kříže občasné nefunguje rozvod elektrického zařízení zahrady Slavkovského lesa přesto, že veškerá vedení a elektrická zařízení byla opakovaně kontrolována odborně způsobilou osobou. Nikdy nebylo prokázáno jakékoliv poškození těchto zařízení. Byl to „někdo“, nebo „něco“? Všechny záhady jsou vysvětlitelné – jen najít vysvětlení...

KRÁTKÉ ZPRÁVY

■ V Karlových Varech byla zaznamenána zimní migrace vydry říční (*Lutra lutra*). Vydra byla viděna na březích řeky Ohře v samotném centru města.

■ Rozlehlá pískovna u Obilné byla po mnoho let známou lokalitou osídlenou kolonií břehulí říčních. Poslední hnízdění zde byla pozorována ještě před 10–12 lety, poté již nebylo opakovaně zaznamenáno. Protože v poslední době je pískovna občasné a lokálně těžena a dochází tak k obnově lomových stěn, břehule se do pískovny vrátily. V letošním roce zde bylo Petrem Adamcem pozorováno několik desítek létajících břehulí a několik stovek nor.